

**AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN
ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA
UPRAVLJANJA TRAVIŠČ
(habitatnega tipa 6210(*)) - Polnaravna suha travišča in
grmiščne faze na karbonatnih tleh) na projektnem
podobmočju Kum**

Nosilec:
Ljudmila Strahovnik, prof. geog.
Naravovarstvena svetnica

Koordinator projekta:
dr. Nika Debeljak Šabec, univ. dipl. biol.
Visoka naravovarstvena svetnica

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

Naloga:

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN
ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA
TRAVIŠČ

(habitatnega tipa 6210* - Polnaravna suha travišča in grmiščne
faze na karbonatnih tleh) na projektnem podobmočju Kum

Izdelovalec:

Zavod RS za varstvo narave
OE Celje
Vodnikova ulica 3
3000 Celje

Nosilka naloge:

Ljudmila Strahovnik, prof. geog.

Sodelavci:

Nina Erbida, mag. ekol. biot.
Klemen Kamenik, univ. dipl. inž. gozd.
Monika Podgorelec, univ. dipl. biol.
Aleksander Koren, univ. dipl. biol.
dr. Nika Debeljak Šabec, univ. dipl. biol.

Številka naloge:

8-1-497/1-O-16/NDŠ

Kraj in datum izdelave:

Celje, oktober 2017, dopolnitev november 2018,
dopolnitev januar 2020

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	5
1.1	Splošna načela in principi ohranjanja narave	6
1.2	Upoštevanje pravne podlage	7
1.3	Konkretne in podrobnejše usmeritve za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travišč (habitatni tip – 6210*) na PPO Kum	9
2	ANALIZA ZAČETNEGA STANJA HT 6210(*)	10
2.1	KARTIRANJE ZAČETNEGA STANJA CILJNIH HABITATNIH TIPOV NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM	10
2.2	KARTA POTENCIALNE CONE POJAVLJANJA HABITATNEGA TIPA 6210(*) NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM	10
2.3	KARTA POVRŠIN PRIMERNIH ZA VKLJUČEVANJE V PROJEKT NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM	10
2.4	NATANČNA OCENA ZAČETNEGA STANJA HT 6210(*) NA POVRŠINAH, KI SE VKLJUČUJEJO V PROJEKT	11
3	NAČRT IZVEDBE AKCIJ NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM	12
3.1	AKCIJA C.1 – ODSTRANJEVANJE ZARASTI	12
3.1.1	Usmeritve pred izvedbo ukrepa odstranjevanje zarasti za posamezne upravljavske enote na PPO Kum	13
3.1.1.1	Usmeritve za območja kmetijskih zemljišč pod gozdno masko sestojev	13
3.1.1.2	Usmeritve za upravljavsko enoto območja kmetijskih zemljišč izven gozdne maske sestojev	13
3.1.1.3	Usmeritve za območja gozdnih zemljišč pod gozdno masko sestojev	13
3.1.1.4	Usmeritve za območja gozdnih zemljišč (G) izven gozdne maske sestojev	14
3.1.2	Območja izvedbe akcije čiščenje zarasti	14
3.2	AKCIJA C.2 – ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA SUHIH TRAVIŠČ	16
3.2.1	Pašna oprema	17
3.2.2	Kosilnice	18
3.2.3	Prikolica za prevoz živine	21
3.3	AKCIJA C.3 – OBNOVA IN VZDRŽEVANJE VISOKODEBELNIH TRAVNIŠKIH SADOVNJAKOV	25
3.4	AKCIJA C.5 – NAČRTI KMETIJ	26
4	LITERATURA IN VIRI	27
5	PRILOGE	29

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Pregled območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Kum.....	14
Preglednica 2: Pregled območij uporabe pašne opreme	17
Preglednica 3: Pregled območij uporabe gorske kosilnice in mulčerja.....	18
Preglednica 4: Pregled območij uporabe prikolice za prevoz živine	21
Preglednica 5: Pregled območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov	25
Preglednica 6: Pregled kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij	27

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Karta začetnega stanja HT 6210(*) na projektnem podobmočju Kum	30
Priloga 2: Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Kum	31
Priloga 3: Karta območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti	32
Priloga 4: Karta območij uporabe pašne opreme	33
Priloga 5: Karta območij uporabe gorske kosilnice in mulčerja	34
Priloga 6: Karta območij uporabe prikolice za prevoz živine.....	35
Priloga 7: Karta pregleda območij izvedbe obnove in vzdrževanja visokodebelnih sadovnjakov	36
Priloga 8: Karta kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij	37
Priloga 9: Karta prikaza območij zagotavljanja dolgoročnega upravljanja na PPO Kum.....	38

1 UVOD

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA TRAVIŠČ (HABITATNI TIP – 6210(*)) za zaraščajoče površine v območju s pojavljanjem habitatnega tipa 6210(*) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) na projektnem podobmočju Kum, je strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo izhodišča, usmeritve in ukrepi za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travišč (habitatni tip – 6210(*)) na projektnem podobmočju Kum za namene izvajanja projekta Ohranjanje in upravljanje suhih travišč vzhodne Slovenije LIFE TO GRASSLANDS (LIFE 14 NAT/SI/000005).

Habitatni tip Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) (HT 6210(*)) je bil nekoč eden najbolj razširjenih tipov travišč v Sloveniji, ki se je tekom zgodovine razvil in ohranil kot rezultat ekstenzivne rabe travniških površin. V zadnjih sto letih so se površine travišč povsod po Evropi močno zmanjšale in postali so eni izmed najbolj ogroženih habitatov v Evropi (Škornik, 2016), kar je predvsem posledica intenzifikacije kmetijske rabe na eni strani in opuščanja ekstenzivnih oblik kmetovanja in zaraščanja kmetijskih površin na drugi.

Danes predstavlja na območju Slovenije redek habitat, ki nudi življenjski prostor mnogim ogroženim vrstam in ki je hkrati prioriteten habitatni tip (*rastišče kukavičevk) po Direktivi o habitatih. Po poročanju po Direktivi o habitatih iz leta 2013 v habitatni tip HT 6210* v neugodnem stanju/slabem stanju (U2 -). HT 6210(*) so polnaravni habitatni tip, ki so nastali kot posledica tradicionalne rabe prostora (paša, košnja), katerih obstoj je pogojen s človekovim upravljanjem. Danes so ti habitatni tip ogroženi predvsem zaradi neprimerne rabe ter zaraščanja površin, ki je povezano z opuščanjem kmetijske rabe.

V okviru izvajanja projekta je bilo leta 2016 izvedeno kartiranje začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov, katerega rezultati so pokazali, da je bilo na 5933,00 ha velikem območju Kuma, prisotnih 3,37 % (200,00 ha) travišč habitatnega tipa 6210(*). Za le 53,94 % (107,93 ha) površin teh suhih travišč je bilo stanje ohranjenosti opredeljeno kot ugodno, pri čemer so bile kukavičevke, zaradi katerih se habitatni tip 6210(*) varuje kot prioriteten habitatni tip, v času kartiranja prisotne na 85,00 ha habitatnega tipa. V neugodnem stanju ohranjenosti je bilo 91,00 ha (45,48 %) travišč in od teh jih je 78,73 ha (39,51 %) opuščenih in v zaraščanju ter s tem opredeljenih kot primernih za akcijo projekta čiščenje zaraščajočih se površin.

Zaznane so naslednje grožnje in pritiski:

- opuščanje rabe travniških površin;
- opuščanje rabe visokodebelnih sadovnjakov;
- neustrezno upravljanje (intenzifikacija rabe, predvsem paša);

- razdrobljena lastniška struktura in majhne parcele;
- nizka raven zavesti o pomenu in ohranjanju ekstenzivnih travišč.

Cilji, usmeritve in ukrepi za akcijski načrt za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travišč (habitatni tip – 6210(*)) na projektnem podobmočju Kum so povzete na podlagi Programa upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020), ki predstavlja izhodišče za izvajanje projektov LIFE TO GRASSLANDS in kohezijskih projektov. V prilogi 6.1 ("Cilji in ukrepi") operativnega programa so opredeljeni cilji in ukrepi po območjih, vrstah in habitatnih tipih, ki najbolj neposredno prispevajo k doseganju konkretnih ciljev območij Natura 2000. Gre zlasti za območja, na katerih je treba stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov najbolj izboljšati. Podrobnejši varstveni cilji za HT 6210(*) na Natura 2000 območjih SAC Kum (koda SI3000181) so vezani na:

- velikost habitatnega tipa (obnovitev velikosti HT 6210(*)),
- specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa (ekstenzivna paša, košnja po 30. 6., brez gnojenja ali gnojenje največ enkrat na 3-5 let samo s hlevskim gnojem).

Projektne aktivnosti na projektnem podobmočju Kuma bodo spodbujale k trajnostni rabi suhih travišč prek čiščenja zaraščenih zemljišč, nudenja opreme za obdelovanje zemljišč (paša, košnja), kot tudi podpore za vzpostavitev ustreznih struktur habitata (košnja, paša, spodbujanje povezovanja zainteresiranih kmetovalcev/lastnikov). Projekt bo prispeval k povečanju ekonomske upravičenosti kmetovanja s skupnim oblikovanjem in razvojem privlačnih tržnih produktov in programov vezanih na ohranjanje rabe travišč. Na trenutno znanih lokacijah pojavljanja suhih travišč je bilo na območju Kuma opravljeno kartiranje habitatnih tipov s strani zunanjega izvajalca, ki je določil tudi potencialno območje omenjenega habitatnega tipa za projektno podobmočje Kum.

Cilji projekta na podobmočju Kum so odstranitev zarasti na 26,00 ha površin, ki so trenutno v različnih fazah zaraščanja, obnovitev 5,00 ha obstoječih visokodebelnih travniških sadovnjakov s pomladitveno rezjo in sadnjo 300 sadik visokodebelnih sadnih dreves, ter zagotoviti ustrezno rabo in dolgoročno upravljanje na 50,00 ha površin habitatnega tipa 6210(*). V okviru projekta bo pripravljenih tudi 10 razvojnih načrtov kmetij.

1.1 SPLOŠNA NAČELA IN PRINCIPI OHRANJANJA NARAVE

Pri urejanju prostora, rabi naravnih dobrin in varstvu nepremične kulturne dediščine se upoštevajo nekatera splošna načela in principi ohranjanja narave:

- Zakon o ohranjanju narave (*Uradni list RS*, št. 96/04 - ZON-UPB2, 61/06 - Zdr-1, 32/08-odlUS, 8/10 - ZSKZ – B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18; v nadaljevanju ZON) določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave (1. člen ZON). Ukrepi ohranjanja biotske

raznovernosti in sistem varstva naravnih vrednot se vključujejo v urejanje prostora ter rabo in izkoriščanje naravnih dobrin ter ukrepe varstva kulturne dediščine na način, ki ga določa zakon (6. člen ZON).

- Fizične in pravne osebe morajo ravnati tako, da prispevajo k ohranjanju biotske raznovernosti in varujejo naravne vrednote. Država, lokalne skupnosti ter druge osebe javnega prava so pri izvajanju nalog iz svoje pristojnosti dolžne upoštevati načela, cilje in ukrepe ohranjanja biotske raznovernosti in varstva naravnih vrednot ter pri tem medsebojno sodelovati (7. člen ZON).
- Posegi v naravo, ki vključujejo tudi gradnje, se morajo planirati, načrtovati in izvajati tako, da ne okrnijo narave. Okrnitev narave je stanje narave, ko so zaradi človekove dejavnosti spremenjeni naravni procesi tako, da je porušeno naravno ravnovesje ali so uničene naravne vrednote (11. člen ZON). V postopkih načrtovanja rabe ali izkoriščanja naravnih dobrin in urejanja prostora mora pristojni državni ali lokalni organ izbrati tisto odločitev, ki ob približno enakih učinkih izpolnjuje merilo najmanjšega možnega poseganja v naravo in v primeru obstoja alternativnih tehničnih možnosti za izvedbo posega ne okrne narave (96. člen ZON).

1.2 UPOŠTEVANE PRAVNE PODLAGE

Mednarodne konvencije in predpisi Evropske unije:

- Konvencija o biološki raznovernosti, Rio de Janeiro, 1992 (Zakon o ratifikaciji konvencije o biološki raznovernosti (*Uradni list RS*, št. 30/96, *MP* št. 7)),
- Konvencija o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov – Bernska konvencija (Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (*Uradni list RS*, št. 55/99, *MP* št. 17)),
- Evropska konvencija o krajini (Zakon o ratifikaciji evropske konvencije o krajini (*Uradni list RS*, št. 74/03, *MP* št. 19)),
- Konvencija o varstvu Alp – Alpska konvencija (*Uradni list RS*, št. 19/95, *MP* št. 5) in protokoli,
- Direktiva Sveta o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst – Direktiva o habitatih (92/43/EEC),
- Direktiva Sveta o ohranjanju prosto živečih vrst ptic – Direktiva o pticah (79/409/EEC).

Predpisi Republike Slovenije:

- Strategija ohranjanja biotske raznovernosti v Sloveniji (sprejeta na 55. seji Vlade, dne 20. 12. 2001),
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020) (sprejet na 30. seji Vlade, dne 9.4.2015, popravek na 38. seji Vlade RS z dne 28. maja 2015 ter 24. 03. 2016),

- Zakon o ohranjanju narave (*Uradni list RS*, št. 96/04 - ZON-UPB2, 61/06 - Zdru-1, 32/08-odlUS, 8/10 - ZSKZ – B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18),
- Zakon o varstvu okolja (*Uradni list RS*, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16),
- Zakon o urejanju prostora – ZUreP (*Uradni list RS*, št. 110/2002, 8/2003 - popr., 58/2003 - ZZK-1, 33/2007 - ZPNačrt, 108/2009 - ZGO-1C, 80/2010 - ZUPUDPP),
- Zakon o prostorskem načrtovanju – ZPNačrt (*Uradni list št.* 33/2007, 70/2008 - ZVO-1B, 108/2009, 80/2010 - ZUPUDPP, 43/2011 - ZKZ-C, 57/2012, 57/2012 - ZUPUDPP-A, 109/2012, 35/2013 - Skl. US, 76/2014 - Odl. US in 14/15 – ZUUJFO),
- Zakon o gozdovih (*Uradni list RS*, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15 in 9/16 – ZGGLRS in 77/16),
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (*Uradni list RS*, št. 52/02, 67/03);
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (*Uradni list RS*, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013, , 47/18);
- Uredba o habitatnih tipih (*Uradni list RS*, št. 112/2003, 36/2009, 33/2013);
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (*Uradni list RS*, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016, 87/18);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (*Uradni list RS*, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/2007, 32/2008 - Odl. US, 96/2008, 36/2009, 102/2011, 15/2014, 64/2016);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (*Uradni list RS*, št. 46/2004, 110/2004, 115/2007, 36/2009, 15/2014);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih vrstah gliv (*Uradni list RS*, št. 58/11);
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (*Uradni list RS*, št. 57/1998, 56/1999 - ZON, 41/2004 - ZVO-1, 58/2011);
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (*Uradni list RS*, št. 82/02, 42/10);
- Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (*Uradni list RS*, št. 117/02, 53/05);
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (*Uradni list RS*, št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11);
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (*Uradni list RS*, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 ter sklep št. 35600-46/2017 z dne 16.2.2018);

Občinski predpisi:

Občina Trbovlje:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Trbovlje (*Uradni vestnik Zasavja*, št. 29/2015).

Občina Hrastnik:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Hrastnik (*Uradni vestnik Zasavja*, št. 2/2016).

Občina Zagorje ob Savi:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Zagorje ob Savi (*Uradni list RS*, št. 65/2011).

Občina Radeče:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Radeče (*Uradni list RS*, št. 99/2011).

1.3 KONKRETNE IN PODROBNEJŠE USMERITVE ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA OHRANJANJA TRAVIŠČ (HABITATNI TIP – 6210*) NA PPO KUM

Konkretne in podrobnejše usmeritve za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travišč (habitatni tip – 6210(*)) so navedene v dokumentu: Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travišč na projektnih podobmočjih projekta LIFE TO GRASSLANDS: podobmočje Kum.

Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travišč se osredotočajo na površine brez HT 6210(*), naravne razmere pa omogočajo njegov nastanek ob ustrezni rabi, na površine kjer je HT 6210(*) v neugodnem stanju (zaradi zaraščanja ali preveč intenzivne paše) in take, kjer je HT 6210(*) v ugodnem stanju. Slednje predstavljajo naravovarstveno najvrednejše površine, ki bi jih s projektom LIFE TO GRASSLANDS kot take želeli ohraniti. Naravovarstveno stanje posameznih površin oz. parcel (brez HT 6210(*), s HT 6210(*) v neugodnem (preveč intenzivna paša, zaraščanje) ali ugodnem stanju) opredeli strokovna služba varstva narave.

2 ANALIZA ZAČETNEGA STANJA HT 6210(*)

2.1 KARTIRANJE ZAČETNEGA STANJA CILJNIH HABITATNIH TIPOV NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM

V okviru analiz začetnega stanja je bilo s strani zunanjega izvajalca Fakultete za naravoslovje in matematiko, Univerze v Mariboru, na podlagi njihovega znanja kot strokovnega na področju poznavanja suhih travišč, izvedeno kartiranje začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov.

Kartografski prikaz začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov na projektnem podobmočju Kum je prikazan v Prilogi 1: Karta začetnega stanja HT 6210(*) na projektnem podobmočju Kum.

2.2 KARTA POTENCIALNE CONE POJAVLJANJA HABITATNEGA TIPA 6210(*) NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM

V okviru analiz začetnega stanja je bila pripravljena tudi Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Kum. Zaradi obsežnosti podobmočja Kum je bila karta potencialnih območij HT 6210(*) pripravljena na osnovi modeliranja. Model potencialne cone HT 6210(*) na projektnem podobmočju Kum je bil sestavljen s pomočjo metodologije tako imenovanih modelov razporeditve (distribucije) vrst. Model prikazuje verjetnostno porazdelitev ustreznosti površin za HT 6210(*) ob upoštevanju naslednjih okoljskih spremenljivk: nadmorska višina, naklon površja, ekspozicija površja, indeks položaja pobočja, letno globalno sončno obsevanje (direktno in difuzno), tip prsti, raba tal.

Kartografski prikaz potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Kum je prikazan v Prilogi 2: Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Kum.

2.3 KARTA POVRŠIN PRIMERNIH ZA VKLJUČEVANJE V PROJEKT NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM

Na podlagi podatkov kartiranja HT na projektnem podobmočju Kum iz leta 2004 in 2008 ter podatkov kartiranja začetnega stanja ciljnih HT iz leta 2016, izvedenega v projektu LIFE TO GRASSLANDS ter karte potencialne cone so bile pripravljene karte površin primernih za vključevanje v projekt LIFE TO GRASSLANDS. Pri obravnavi posamezne vloge kmeta se ob

tem upoštevajo še dejanski podatki o stanju na terenu, ki jih pridobimo s strokovno oceno stanja HT ob terenskem obisku kmetije.

2.4 NATANČNA OCENA ZAČETNEGA STANJA HT 6210(*) NA POVRŠINAH, KI SE VKLJUČUJEJO V PROJEKT

Za potrebe natančne ocene začetnega stanja HT 6210(*) na površinah, ki se vključujejo v projekt, smo v sodelovanju s Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru pripravili natančne popisne obrazce začetnega stanja. Natančna določitev začetnega stanja temelji na popisu stanja pozitivnih in negativnih indikatorskih rastlinskih vrst HT 6210(*) in je vezana na enote ukrepanja (paša, košnja, sadnja sadovnjakov, čiščenje zarasti ...).

3 NAČRT IZVEDBE AKCIJ NA PROJEKTNEM PODOBMOČJU KUM

3.1 AKCIJA C.1 – ODSTRANJEVANJE ZARASTI

Cilj projekta (akcije C.1) na projektnem podobmočju Kum je odstranjevanje zarasti, na površini okvirno 26,00 ha, z namenom izboljšanja stanja habitatnega tipa Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco Brometalia*) (HT 6210(*)). Prisotna zarast, ki se bo v okviru akcije odstranila je v različnih razvojnih stadijih – od mlajših razvojnih faz grmovne vegetacije (intenziteta zarasti do 50 %), do gostejše zarasti in mlajših dreves, ki večinoma dosegajo premer 10 cm merjeno v prsni višini (intenziteta zarasti 50-75 %).

Doseganje ciljev projekta bomo zagotovili z zaporednimi sezonskimi naročili izvedbe akcije, v katerih bo podrobneje opredeljen način izvedbe projektne akcije. V sukcesivnem sezonskem naročilu bo določena lokacija, obseg in časovni termin izvedbe odstranjevanja zarasti.

V okviru izvedbe akcije bo iz površin, predvidenih za ponovne vzpostavitev košnih ali pašnih površin, ki so bile določene s strani naročnika in dogovorjene z lastniki zemljišč, odstranjena vsa grmovna in lesna zarast. Višina panja po izvedeni sečnji ne sme biti višja od 10 cm. Vsa lesna zarast (biomasa) se odstrani s potencialnih košnih/pašnih površin in se deponira na lokacijah ob robu potencialnih košnih/pašnih površin, ki so predhodno določene z lastnikom. Način in lokacija deponiranja lesne zarasti oziroma biomase bo določena v sezonskih naročilih naročnika. Po odstranitvi grmovne/lesne zarasti se s tehnologijo, primerno za predmetna območja, vzpostavi kmetijske površine, ki so primerne za košnjo/pašo (odstranitev panjev s puljenjem in izravnavo tal z bagerjem, oziroma mulčenje panjev in podlage (posamezno kamenje in korenine...) s primernim mulčerjem.

Odstranjevanje zarasti se zaključi najkasneje do 28. 02. 2020.

V skladu s petim odstavkom 32. člena Zakona o divjadi in lovstvu (*Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C*) je na območju potrebno prekomerno grmovno in drevesno zarast, kot je za posamezno kmetijo prevedeno v *Zapisniku o stanju zaraščene površine pred začetkom izvedbe del odstranjevanja zarasti*, odstraniti v času od začetka avgusta do konca februarja.

3.1.1 Usmeritve pred izvedbo ukrepa odstranjevanje zarasti za posamezne upravljavske enote na PPO Kum

3.1.1.1 Usmeritve za območja kmetijskih zemljišč pod gozdno masko sestojev

- Pridobi se predhodno soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in morebitnih zakupnikov kmetijskih zemljišč.
- Na podlagi soglasja lastnika/zakupnika kmetijskih zemljišč se poda vloga za izdajo dovoljenja za krčitev gozda po 21. členu Zakona o gozdovih (*Uradni list RS, št. 30/93, 56/99–ZON, 67/02, 110/02–ZGO-1, 115/06–ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13–ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16–ZGGLRS in 77/16*) na lokalno pristojno območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije.
- V primeru pozitivne rešitve vloge za izdajo dovoljenja za krčitev gozda Zavod za gozdove Slovenije izda odločbo o krčitvi gozda v kmetijske namene. Na območju krčitve gozda v kmetijske namene se drevje za posek označi in evidentira s strani Zavoda za gozdove Slovenije. Izvedba odstranjevanja zarasti se izvede v določenem roku in pod določenimi pogoji, ki so podani v odločbi o krčitvi gozda v kmetijske namene.

3.1.1.2 Usmeritve za upravljavsko enoto območja kmetijskih zemljišč izven gozdne maske sestojev

- Pridobi se soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in morebitnih zakupnikov kmetijskih zemljišč.

3.1.1.3 Usmeritve za območja gozdnih zemljišč pod gozdno masko sestojev

- Pridobi se predhodno soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in morebitnih zakupnikov gozdnih zemljišč.
- Lastnik gozdnih zemljišč poda vlogo za izdajo dovoljenja za krčitev gozda po 21. členu Zakona o gozdovih (*Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16*) na lokalno pristojno območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije.
- V primeru pozitivne rešitve vloge za izdajo dovoljenja za krčitev gozda Zavod za gozdove Slovenije izda odločbo o krčitvi gozda v kmetijske namene. Na območju krčitve gozda v kmetijske namene se drevje za posek označi in evidentira s strani Zavoda za gozdove Slovenije. Izvedba odstranjevanja zarasti se izvede v določenem roku in pod določenimi pogoji, ki so podani v odločbi o krčitvi gozda v kmetijske namene.

3.1.1.4 Usmeritve za območja gozdnih zemljišč (G) izven gozdne maske sestojev

- Pridobi se soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in morebitnih zakupnikov zemljišč.

3.1.2 Območja izvedbe akcije čiščenje zarasti

Preglednica 1: Pregled območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Kum.

Ime enote	Površina posega (ha)	Stopnja zarasti do 50 % (ha)	Stopnja zarasti 50-75% (ha)	Namenska raba *		Gozdna maska (GGE**) ha
K_001_Smodiš_2	0,31	x		K		
K_002_Dolanc_3	0,24	x		K	G	0,24
K_003_Kreže_3	0,41		x	K		0,41
K_003_Kreže_4	0,09		x	K		0,09
K_004_Rozman_1	0,52	x	x	K		
K_004_Rozman_2	0,07	x		K		
K_005_Starina_1	0,21	x	x	K	G	0,21
K_006_Jamšek_1	0,52	x		K	G	0,06
K_006_Jamšek_2	0,10		x	K		
K_008_Dolanc_1	0,85		x	K	G	0,33
K_008_Dolanc_3	0,04		x	K		0,02
K_009_Jelen_1	0,14		x	K	G	0,14
K_011_Ravnikar_1	0,21		x	K	G	0,21
K_011_Ravnikar_2	0,22		x	K	G	0,21
K_015_Beja_1	0,62		x	K	G	0,20
K_018_Dolanc_1	0,12		x	K	G	0,12
K_019_Kavšek_2	0,77		x	K		
K_020_Klanšek_1	0,13		x	K	G	0,13
K_020_Klanšek_2	0,08		x	K		

K_020_Klanšek_3	0,14		x	K		
K_020_Klanšek_4	0,02		x	K		
K_020_Klanšek_5	1,00	x		K		
K_021_Lazar_3	0,10		x	K		
K_021_Lazar_4	0,40		x	K		
K_021_Lazar_5	0,15		x	K	G	0,15
K_023_Gregorič_1	1,70		x	K	G	0,30
K_024_Bravec_1	0,73		x	K		
K_024_Bravec_2	0,55		x		G	0,50
K_024_Bravec_3	0,15		x	K		
K_026_Glinšek_1	0,03		x	K	G	0,03
K_026_Glinšek_3	0,08		x	K		0,08
K_026_Glinšek_4	0,23		x	K	G	0,23
K_027_Smešnik_1	0,18		x	K	G	0,18
K_027_Smešnik_2	0,28		x	K	G	0,28
K_028_Kreže_1	2,48		x	K	G	1,42
K_028_Kreže_2	0,51		x	K	G	0,51
K_029_Kramžar_1	0,98		x	K	G	0,98
K_030_Kavšek Novak_1	0,38		x	K	G	0,38
K_030_Kavšek Novak_2	0,25		x	K	G	0,25
K_030_Kavšek Novak_3	0,79		x	K	G	0,79
K_030_Kavšek Novak_4	0,74		x	K	G	0,74
K_032_Bajda	0,51		x	K		
K_033_Žerko	1,42	x		K	G	0,10
Skupaj: 23	19,30					

Kartografski prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Kum je prikazan v Prilogi 3: Karta prikaza območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Kum.

3.2 AKCIJA C.2 – ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA SUHIH TRAVIŠČ

Eden od ključnih razlogov za opuščanje rabe suhih travišč je, da tradicionalna, ekstenzivna raba travnikov danes ni več ekonomsko upravičena. Sodobna oprema, ki bi omogočila ekonomsko upravičeno uporabo je za večino lastnikov z majhnimi kmetijami, ki se ukvarjajo z ekstenzivnim kmetijstvom, predraga. Nizek dohodek iz kmetijske dejavnosti in posledično opuščanje rabe kmetijskih zemljišč je večinoma posledica težkih pogojev za rabo zemljišč na teh območjih: strma pobočja, razdrobljena lastniška struktura, staranje prebivalstva, izseljevanje, visoka stopnja brezposelnosti. Te kmetije ne morejo konkurirati velikim intenzivnim kmetijskim gospodarstvom, zato je največja grožnja z vidika ohranjanja suhih travišč v projektnem podobmočju Kum opustitev rabe zemljišč.

Z akcijo C.2 se z zagotovitvijo uporabe pašne opreme, opreme za košnjo in opreme za transport živine prizadeva, da bi raba suhih travnikov postala ekonomsko uspešnejša in zato zanimiva za potencialne uporabnike zemljišč.

Cilj akcije C.2 na projektnem podobmočju Kum je zagotoviti ustrezno rabo in dolgoročno upravljanje na 50,00 ha površin habitatnega tipa Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco Brometalia*) (HT 6210(*)). Za namene dolgoročnega upravljanja bo kmetom zagotovljena brezplačna raba pašne opreme (10 km za pašo goveda), skupna brezplačna raba prikolice za prevoz živine (1 prikolica) in skupna brezplačna raba gorske kosilnice (1 kosilnica) in mulčerja (1 mulčer). Z zainteresiranimi kmeti bo sklenjen Sporazum o zagotavljanju dolgoročnega upravljanja površin, za obdobje 10 let po zaključku projekta.

Trenutno sta ustrezna raba in dolgoročno upravljanje skozi projektne aktivnosti zagotovljeni na 83,15 ha. Kartografski prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Kum je prikazan v Prilogi 9: Karta prikaza območij zagotavljanja dolgoročnega upravljanja na projektnem podobmočju Kum.

3.2.1 Pašna oprema

Preglednica 2: Pregled območij uporabe pašne opreme

Ime enote	Ograjena površina - drobnica (ha)	Obseg pašne površine – drobnica (m)	Ograjena površina – govedo (ha)	Obseg pašne površine – govedo (m)
K_001_Smodiš_2	0,57	500		
K_002_Dolanc_2	1,10	700		
K_003_Kreže_1			2,74	1200
K_008_Dolanc_1			1,70	1000
K_009_Jelen_1			1,96	1200
K_010_Volaj_1	2,07	750		
K_010_Volaj_2	2,47	750		
K_012_Dolinšek_1			3,17	1200
K_012_Dolinšek_2			0,87	700
K_012_Dolinšek_3			0,49	
K_013_Jesenšek_1			1,69	1400
K_013_Jesenšek_3				700
K_020_Klanšek_1	0,58	450		
K_020_Klanšek_3	0,91	700		
K_020_Klanšek_4	0,50	400		
K_023_Gregorič_1	0,80	780		
K_024_Bravec_1			1,61	1000
K_024_Bravec_2			0,96	550
K_026_Glinšek_3			1,45	900
K_026_Glinšek_4			0,49	375
K_028_Kreže_1	1,47	520		
K_028_Kreže_2	0,46			
K_030_Kavšek Novak_3	1,60	520		
K_030_Kavšek	0,74			

Novak_4				
Skupaj:	13,27	6070	17,13	10225

Kartografski prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Kum je prikazan v Prilogi 4: Karta območja uporabe pašne opreme.

3.2.2 Kosilnice

Preglednica 3: Pregled območij uporabe gorske kosilnice in mulčerja

Ime enote	Skrbnik	Število uporabnikov	Košene površine – skupno (ha)
K_001_Smodiš_1	Milena Smodiš	1	0,47
K_001_Smodiš_2	Milena Smodiš	1	1,28
K_002_Dolanc_1	Vida Dolanc	1	1,08
K_002_Dolanc_2	Vida Dolanc	1	1,10
K_002_Dolanc_3	Vida Dolanc	1	0,24
K_003_Kreže_1	Jože Kreže	1	2,74
K_003_Kreže_2	Jože Kreže	1	0,49
K_003_Kreže_3	Jože Kreže	1	0,41
K_003_Kreže_4	Jože Kreže	1	0,09
K_004_Rozman_1	Darinka Rozman	1	2,32
K_004_Rozman_2	Darinka Rozman	1	0,44
K_005_Starina_1	Franc Starina	1	2,41
K_006_Jamšek_1	Rado Jamšek	1	0,52
K_006_Jamšek_2	Rado Jamšek	1	1,80
K_007_Dolinšek_1	Janez Dolinšek	1	1,66
K_007_Dolinšek_2	Janez Dolinšek	1	1,02
K_007_Dolinšek_3	Janez Dolinšek	1	1,07

K_008_Dolanc_1	Marija Dolanc	1	0,71
K_008_Dolanc_2	Marija Dolanc	1	0,23
K_008_Dolanc_3	Marija Dolanc	1	1,05
K_009_Jelen_1	Branko Jelen	1	1,82
K_009_Jelen_2	Branko Jelen	1	0,17
K_010_Volaj_1	Jože Volaj	1	2,07
K_010_Volaj_2	Jože Volaj	1	2,47
K_010_Volaj_3	Jože Volaj	1	0,71
K_011_Ravnikar_1	Romana Ravnikar	1	0,53
K_011_Ravnikar_2	Romana Ravnikar	1	1,21
K_012_Dolinšek_1	Olga Dolinšek	1	3,17
K_012_Dolinšek_2	Olga Dolinšek	1	0,87
K_012_Dolinšek_3	Olga Dolinšek	1	0,49
K_012_Dolinšek_4	Olga Dolinšek	1	0,47
K_013_Jesenšek_1	Ratko Jesenšek	1	1,69
K_013_Jesenšek_2	Ratko Jesenšek	1	5,50
K_013_Jesenšek_3	Ratko Jesenšek	1	0,67
K_016_Završnik_1	Marija Završnik	1	1,35
K_016_Završnik_2	Marija Završnik	1	0,28
K_017_Knez_1	Jože Knez	1	0,67
K_017_Knez_2	Jože Knez	1	0,62
K_017_Knez_3	Jože Knez	1	0,40
K_017_Knez_4	Jože Knez	1	0,59

K_018_Dolanc_1	Ana Dolanc	1	2,73
K_018_Dolanc_2	Ana Dolanc	1	0,12
K_019_Kavšek_1	Albin Kavšek	1	0,28
K_019_Kavšek_2	Albin Kavšek	1	2,78
K_019_Kavšek_3	Albin Kavšek	1	0,10
K_020_Klanšek_1	Stanislav Klanšek	1	0,58
K_020_Klanšek_2	Stanislav Klanšek	1	0,31
K_020_Klanšek_3	Stanislav Klanšek	1	0,91
K_020_Klanšek_4	Stanislav Klanšek	1	0,86
K_020_Klanšek_5	Stanislav Klanšek	1	1,00
K_021_Lazar_1	Jurij Lazar	1	0,41
K_021_Lazar_2	Jurij Lazar	1	0,55
K_021_Lazar_3	Jurij Lazar	1	1,54
K_021_Lazar_4	Jurij Lazar	1	0,40
K_021_Lazar_5	Jurij Lazar	1	1,07
K_023_Gregorič_1	Miroslav Gregorič	1	1,70
K_024_Bravec_1	Vladimir Bravec	1	1,61
K_024_Bravec_2	Vladimir Bravec	1	0,96
K_024_Bravec_3	Vladimir Bravec	1	1,25
K_026_Glinšek_1	Viktor Glinšek	1	0,73
K_026_Glinšek_2	Viktor Glinšek	1	0,17
K_026_Glinšek_3	Viktor Glinšek	1	1,71
K_026_Glinšek_4	Viktor Glinšek	1	0,49

K_027_Smešnik_1	Anica Smešnik	1	0,58
K_027_Smešnik_2	Anica Smešnik	1	0,59
K_028_Kreže_1	Anton Kreže	1	2,48
K_028_Kreže_2	Anton Kreže	1	0,73
K_029_Kramžar_1	Andrej Kramžar	1	0,984
K_030_Kavšek Novak_1	Slavica Kavšek Novak	1	0,92
K_030_Kavšek Novak_2	Slavica Kavšek Novak	1	0,25
K_030_Kavšek Novak_3	Slavica Kavšek Novak	1	1,60
K_030_Kavšek Novak_4	Slavica Kavšek Novak	1	0,74
K_032_Bajda	Milan Bajda	1	0,51
K_033_Žerko	Marjan Žerko	1	1,42
SKUPAJ		28	79,94

Kartografski prikaz območij uporabe gorskih kosilnic na PPO Kum je prikazan v Prilogi 5: Karta območja uporabe gorskih kosilnic in mulčerja.

3.2.3 Prikolica za prevoz živine

Preglednica 4: Pregled območij uporabe prikolice za prevoz živine

Ime enote	Skrbnik	Število uporabnikov	
K_001_Smodiš_1	Milena Smodiš	1	
K_001_Smodiš_2	Milena Smodiš	1	
K_002_Dolanc_1	Vida Dolanc	1	
K_002_Dolanc_2	Vida Dolanc	1	
K_002_Dolanc_3	Vida Dolanc	1	

K_003_Kreže_1	Jože Kreže	1	
K_003_Kreže_2	Jože Kreže	1	
K_003_Kreže_3	Jože Kreže	1	
K_003_Kreže_4	Jože Kreže	1	
K_004_Rozman_1	Darinka Rozman	1	
K_004_Rozman_2	Darinka Rozman	1	
K_005_Starina_1	Franc Starina	1	
K_006_Jamšek_1	Rado Jamšek	1	
K_006_Jamšek_2	Rado Jamšek	1	
K_007_Dolinšek_1	Janez Dolinšek	1	
K_007_Dolinšek_2	Janez Dolinšek	1	
K_007_Dolinšek_3	Janez Dolinšek	1	
K_008_Dolanc_1	Marija Dolanc	1	
K_008_Dolanc_2	Marija Dolanc	1	
K_008_Dolanc_3	Marija Dolanc	1	
K_009_Jelen_1	Branko Jelen	1	
K_009_Jelen_2	Branko Jelen	1	
K_010_Volaj_1	Jože Volaj	1	
K_010_Volaj_2	Jože Volaj	1	
K_010_Volaj_3	Jože Volaj	1	
K_011_Ravnikar_1	Romana Ravnikar	1	
K_011_Ravnikar_2	Romana Ravnikar	1	
K_012_Dolinšek_1	Olga Dolinšek	1	

K_012_Dolinšek_2	Olga Dolinšek	1	
K_012_Dolinšek_3	Olga Dolinšek	1	
K_012_Dolinšek_4	Olga Dolinšek	1	
K_013_Jesenšek_1	Ratko Jesenšek	1	
K_013_Jesenšek_2	Ratko Jesenšek	1	
K_013_Jesenšek_3	Ratko Jesenšek	1	
K_016_Završnik_1	Marija Završnik	1	
K_016_Završnik_2	Marija Završnik	1	
K_017_Knez_1	Jože Knez	1	
K_017_Knez_2	Jože Knez	1	
K_017_Knez_3	Jože Knez	1	
K_017_Knez_4	Jože Knez	1	
K_018_Dolanc_1	Ana Dolanc	1	
K_019_Kavšek_1	Albin Kavšek	1	
K_019_Kavšek_2	Albin Kavšek	1	
K_019_Kavšek_3	Albin Kavšek	1	
K_020_Klanšek_1	Stanislav Klanšek	1	
K_020_Klanšek_2	Stanislav Klanšek	1	
K_020_Klanšek_3	Stanislav Klanšek	1	
K_020_Klanšek_4	Stanislav Klanšek	1	
K_021_Lazar_1	Jurij Lazar	1	
K_021_Lazar_2	Jurij Lazar	1	
K_021_Lazar_3	Jurij Lazar	1	

K_021_Lazar_4	Jurij Lazar	1	
K_021_Lazar_5	Jurij Lazar	1	
K_023_Gregorič_1	Miroslav Gregorič	1	
K_024_Bravec_1	Vladimir Bravec	1	
K_024_Bravec_2	Vladimir Bravec	1	
K_024_Bravec_3	Vladimir Bravec	1	
K_026_Glinšek_1	Viktor Glinšek	1	
K_026_Glinšek_2	Viktor Glinšek	1	
K_026_Glinšek_3	Viktor Glinšek	1	
K_026_Glinšek_4	Viktor Glinšek	1	
K_027_Smešnik_1	Anica Smešnik	1	
K_027_Smešnik_2	Anica Smešnik	1	
K_028_Kreže_1	Anton Kreže	1	
K_028_Kreže_2	Anton Kreže	1	
K_030_Kavšek Novak_1	Slavica Kavšek Novak	1	
K_030_Kavšek Novak_2	Slavica Kavšek Novak	1	
K_030_Kavšek Novak_3	Slavica Kavšek Novak	1	
K_030_Kavšek Novak_4	Slavica Kavšek Novak	1	
K_032_Bajda	Milan Bajda	1	
SKUPAJ		28	

Kartografski prikaz območij uporabe prikolic za prevoz živine na PPO Kum je prikazan v Prilogi 6: Karta pregleda območij uporabe prikolice za prevoz živine.

3.3 AKCIJA C.3 – OBNOVA IN VZDRŽEVANJE VISOKODEBELNIH TRAVNIŠKIH SADOVNJAKOV

Cilj izvedbe akcije C.3 je obnova visokodebelnih travniških sadovnjakov.

Na podlagi pripravljalnih akcij projekta smo določili primerna območja in ukrepe potrebne za izvedbo revitalizacije tradicionalnih travniških sadovnjakov na delih suhih travišč, kjer je ta struktura habitatnega tipa nujno potrebna za trajno ohranjanje suhih travišč. V okviru te akcije želimo pomladiti obstoječe tradicionalne sadovnjake (pomlajevalna zasaditev, pomladitvena rez) in posaditi nove sadovnjake na območjih, kjer so že uspevali v preteklosti in je njihova ponovna zasaditev ključnega pomena za obstoj suhih travišč.

V okviru akcije bo na 169 obstoječih visokodebelnih sadnih drevesih izvedena pomladitvena rez ter z dosaditvijo manjkajočih dreves v vrzelih, obnovljenih 2,74 ha obstoječih travniških sadovnjakov. S sadnjo sadik pa bodo oblikovani novi travniški sadovnjaki na 1,78 ha. Za izvedbo akcije na projektnem podobmočju Kum je bilo razdeljenih 263 od predvidenih 300 sadik tradicionalnih starih sort sadnih dreves za visokodebelne travniške sadovnjake. Za vsako sadiko je predvidena tudi zaščitna oprema. Zaščitne oprema zajema:

- 1 × podzemna zaščitna košara pred glodavci (3 × pocinkana kovinska žičnata mreža, premer košare 40 cm, debelina žice 0,7 cm, s kovinsko zanko za lažjo namestitev na sadiko),
- 1 × kovinska žičnata mreža za nadzemno zaščito debel sadik pred objedanjem (višina 100 cm, dolžina 50 cm, debelina žice 0,9 mm, velikost okenc cca. 15 × 15 mm),
- 1 × oporna lesena palica (višina 2,5 m, debelina palice 6 cm),
- 3 × vrvice za pritrditev sadike na oporno palico (debeline vrvice 3 mm, posamezen kos vrvice je dolžine 40 cm).

Saditev sadik sadnih dreves bo potekala v treh saditvenih obdobjih. Prvo bo predvidoma novembra 2017, drugo v jeseni 2018 in zadnje v jeseni 2019. Zaradi specifičnosti terena in nadmorskih višin na projektnih podobmočjih, lahko, glede na vremenske razmere, pride do zamika ali prestavitve saditvene sezone, o čemer bo naročnik obvestil izvajalca, izvajalec pa se zavezuje tako določene roke dobave sadik upoštevati. Skladno s planom sadnje bo potekala tudi dobava sadik. Dobava sadik se zaključi najkasneje 1. novembra 2019.

Preglednica 5: Pregled območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov

Ime enote	Število posajenih sadik (sadnja)	Površina novo zasajenih sadovnjakov (ha)	Površina obnovljenih sadovnjakov (ha)	Število obrezanih dreves
K_003_Kreže_2	20		0,17	9
K_004_Rozman_2	5		0,27	15

K_008_Dolanc_2	18		0,23	20
K_010_Volaj_1	7		0,36	10
K_010_Volaj_2			0,20	
K_011_Ravnikar_2	6		0,21	20
K_012_Dolinšek_4	10		0,47	10
K_013_Jesenšek_2	8		0,11	/
K_015_Beja_2	20	0,21		10
K_016_Završnik_2	20		0,28	20
K_017_Knez_2	12	0,10		/
K_019_Kavšek_1	15		0,05	15
K_019_Kavšek_3	18		0,10	/
K_021_Lazar_3	50	1,00		25
K_022_Smodiš	3		0,29	15
K_023_Gregorič_1	51	0,47		
Skupaj	263	1,78	2,74	169

Kartografski prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov na PPO Kum je prikazan v Prilogi 7: Karta pregleda območij izvedbe obnove in vzdrževanja visokodebelnih travniških sadovnjakov.

3.4 AKCIJA C.5 – NAČRTI KMETIJ

Na podlagi pripravljanih ukrepov A.1, A.2 in A.3 bodo za 10 kmetij na projektnem podobmočju Kum, pripravljeni načrti gospodarjenja kmetijskega gospodarstva z namenom izboljšanja suhih travnišč.

Načrti bodo vsebovali analize sedanjega stanja kmetijskih gospodarstev in predvsem strategijo upravljanja in razvoja v naslednjih 10 letih pri čemer bo posebna pozornost namenjena upravljanju suhih travnikov. Strategije upravljanja in razvoja, ki bodo vzpostavljene skupaj z lastniki, bodo poleg izboljšanja stanja upravljanja suhih travnišč služile tudi izboljšanju splošne gospodarske perspektive kmetijstva na projektnih pod-območjih, predvsem na način ciljnega razvoja potenciala kmetijskih gospodarstev vključenih v projekt. Pri pripravi načrtov bo prednost namenjena področjem, na katerih bodo izvedeni ukrepi C.1, C.2 in C.3. V okviru priprave načrta bo vzpostavljeno tesno sodelovanje z lastnikom ali upravljavcem zemljišča, ki bo intenzivno vključen v pripravo načrta. S sodelovanjem pri

izvajanju načrtov za svoja kmetijska gospodarstva se bodo lastniki ali upravljalci kmetijskih gospodarstev zavezali, da bodo svoje površine upravljali v skladu z naravovarstvenimi smernicami, pripravljenimi v akciji A.2. Vsak kmet, ki bo vključen v to akcijo, bo s KGZ Ptuj podpisal sporazum o spoštovanju vsebine načrta upravljanja kmetij. Ta sporazum bo predpogoj, da se kmetija pridruži temu ukrepu.

Akcija bo potekala v obdobju od začetka oktobra 2017 do konca septembra 2020.

Preglednica 6: Pregled kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij.

Ime kmetije	Nosilec KGM MID	Skupna površina travniških površin na KGM MID (ha)	Pašna površina (ha)	Košna površina (ha)	Površina visokodebelnih sadovnjakov (ha)
K_003_Kreže	100775473	13,18	2,74	13,18	0,2
K_005_Starina	100294082	6,19	/	6,19	/
K_007_Dolinšek	100276369	7,22	/	7,22	/
K_008_Dolanc	100294142	6,04	1,70	6,04	0,24
K_010_Volaj	100291016	5,91	4,54	5,91	0,56
K_012_Dolinšek	100294161	20,53	4,53	20,53	0,47
K_016_Završnik	100329360	8,28	/	8,28	0,28
K_020_Klanšek	100478674	4,77	1,99	4,77	/
K_021_Lazar	100916732	4,81	/	4,81	1,00
K_033_Žerko	100354597	4,73	/	4,73	/

Kartografski prikaz kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij na PPO Kum je prikazan v Prilogi 8: Karta kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij.

4 LITERATURA IN VIRI

1. Golob A. 2004. Poročilo o določitvi habitatnih tipov gozdov v skladu s habitatnim priročnikom EU za nacionalni seznam območij, ki so v interesu skupnosti ter usmeritve za njihovo ohranjanje v gozdnogospodarskih načrtih. Ljubljana, MOPE, 152 str.
2. Conacija območij Natura 2000, 2016. Interni delovni pripomoček Zavoda RS za varstvo narave. (Cone so bile izdelane na način, ki je opisan v članku: »Petkovšek

- M., 2007. Conacija območij Natura 2000 v Sloveniji. Varstvo narave 20. Zavod RS za varstvo narave, Ljubljana, 19-34«).
3. Božič, L. 2003. Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. 2, Predlogi posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji. Ljubljana, DOPPS – Birdlife Slovenija.
4. Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). 30 str. + priloge.
5. Vrčec D. 2006. Usmeritve za ohranjanje ali vzpostavitev ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov v območjih Natura 2000 v Sloveniji. Delovno gradivo. Ljubljana, 104 str.
6. Golob A., Skudnik M. 2007. Priročnik o vrstah Natura 2000, ki so povezane z gozdom. Gozdarski inštitut Slovenije, 88 str.
7. Strokovna gradiva za poročilo po 12. členu Direktive o pticah za obdobje 1.1.2005-31.12.2007 za Republiko Slovenijo. Tretjič dopolnjen osnutek strokovnega gradiva. Zavod RS za varstvo narave, januar 2009, 33 str., digitalne priloge (3).
8. Čelik T., Verovnik R., Rebeušek F., Gomboc S. & Lasan M., 2004. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja NATURA 2000: Metulji (Lepidoptera). Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana. 297 str., digitalne priloge. Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana.
9. Čelik T., Verovnik R., Gomboc S. & Lasan M., 2005. NATURA 2000 v Sloveniji. Metulji. Ljubljana: založba ZRC, ZRC SAZU, 2005.
10. Škornik S., Ivajnsič D., Špur N., Otopal J., Bakan B., Paušič I., 2016. Poročilo o popisu začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov. Projekt Life to Grasslands, LIFE Narava in biodiverziteta, LIFE14 NAT/SI/000005. Končno poročilo.
11. Škornik S. 2016. Ekstenzivna travnišča v celinski Sloveniji: srednjeevropski z orhidejami bogati polsuhi travniki. Naše travinje, številka 10: str. 25–27.
12. Zbirka podatkov Zavoda RS za varstvo narave (2016).
13. Zbirka podatkov Zavoda za gozdove Slovenije – gozdna maska, površine v zaraščanju (2016).
14. Zbirka podatkov Ministrstva za okolje in prostor – namenska raba prostora (2016).
15. Kaligarič M., Trčak B., 2004. Polnaravna suha travnišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) (EU_6210(*)). Opredelitev območij evropsko pomembnih negozdnih habitatnih tipov s pomočjo razširjenosti značilnih rastlinskih vrst. Končno poročilo. Naročnik: MOPE, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. Str. 210-218.
16. Strokovne podlage za upravljanje habitatnega tipa polnaravna suha travnišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (* pomembna rastišča kukavičevk (EU_6210*)) na projektnem podobmočju Haloze. 2017. Ljubljana, Projekt Life to Grasslands (interno gradivo; januar 2017).
17. Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travnišč na projektnih podobmočjih projekta LIFE TO GRASSLANDS: POO HALOZE. 2017. Ljubljana, Projekt LIFE TO GRASSLANDS (interno gradivo; januar 2017).
18. Škornik S., Ivajnsič D., Špur N., Otopal J., Bakan B., Paušič I., 2016. Poročilo o popisu začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov – 1. sklop. Maribor, Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru, Oddelek za biologijo, 142 str.

5 PRILOGE

Priloga 1: Karta začetnega stanja HT 6210(*) na projektnem podobmočju Kum

Priloga 2: Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Kum

Priloga 3: Karta območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Kum

Priloga 4: Karta območja uporabe pašne opreme

Priloga 5: Karta območja uporabe gorskih kosilnic in mulčerja

Priloga 6: Karta območij uporabe prikolice za prevoz živine

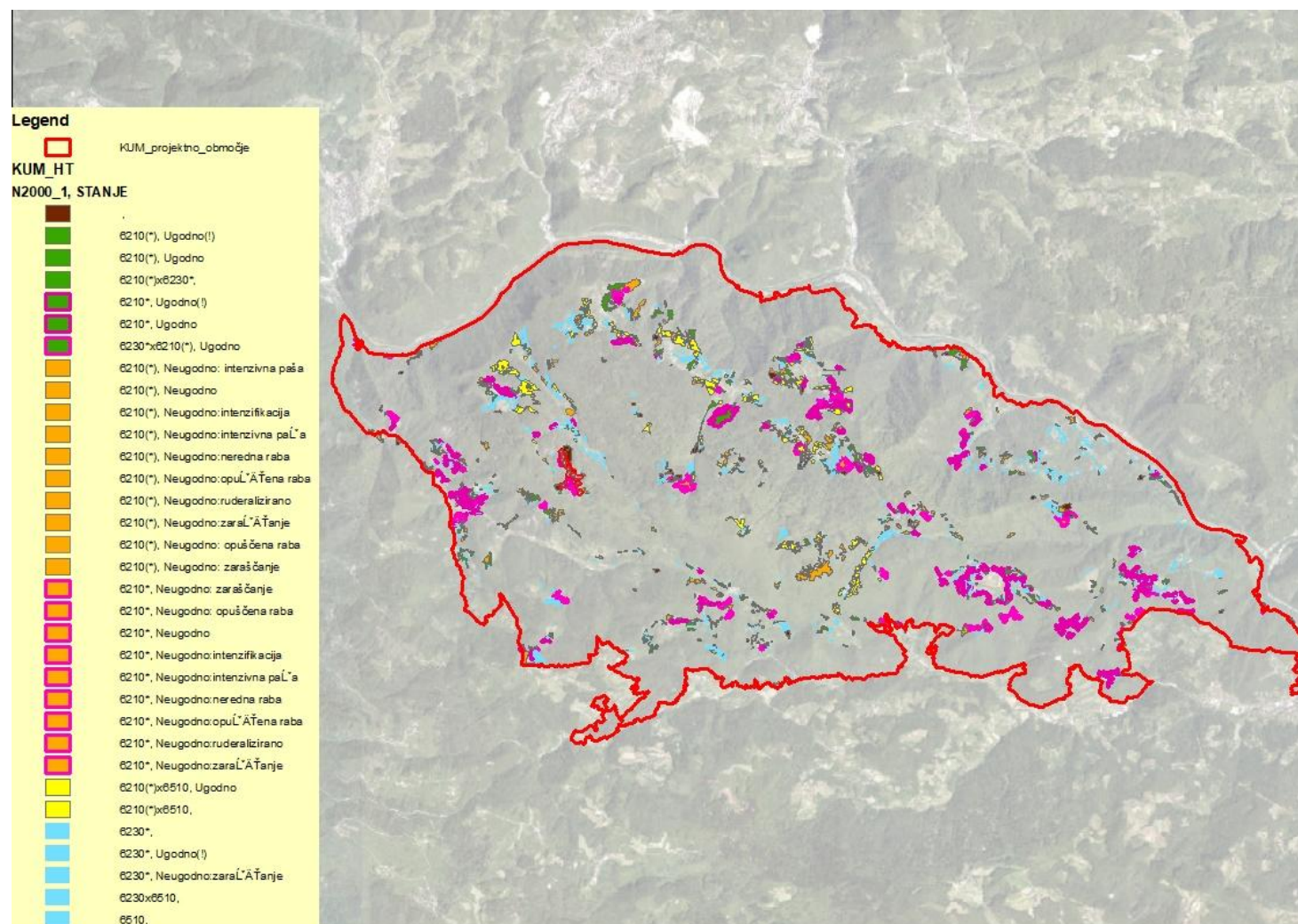
Priloga 7: Karta območij izvedbe obnove in vzdrževanja visokodebelnih sadovnjakov

Priloga 8: Karta kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij

Priloga 9: Karta območij zagotavljanja dolgoročnega upravljanja na projektnem podobmočju Kum

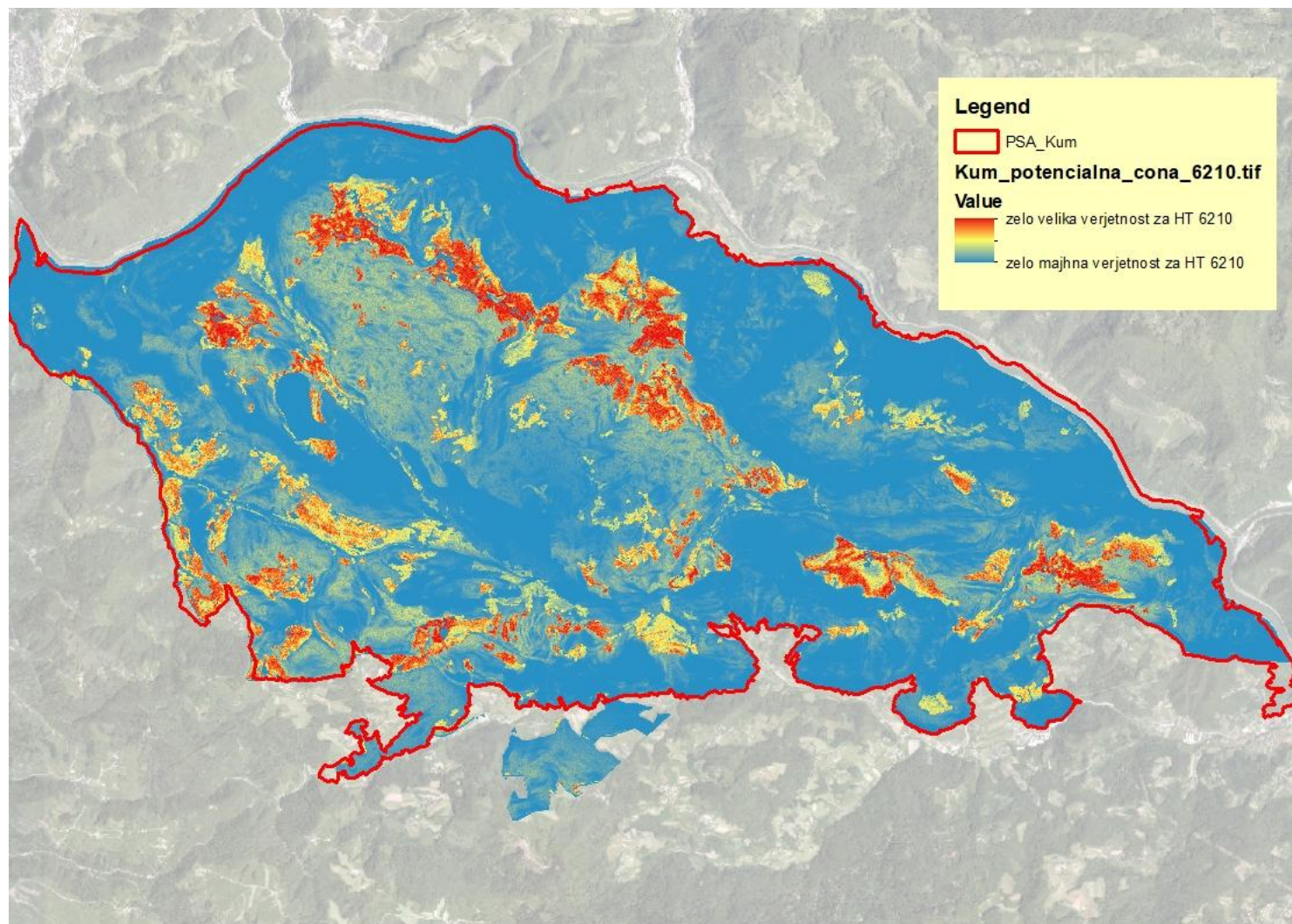

Priloga 1: Karta začetnega stanja HT 6210(*) na projektnem podobmočju Kum.

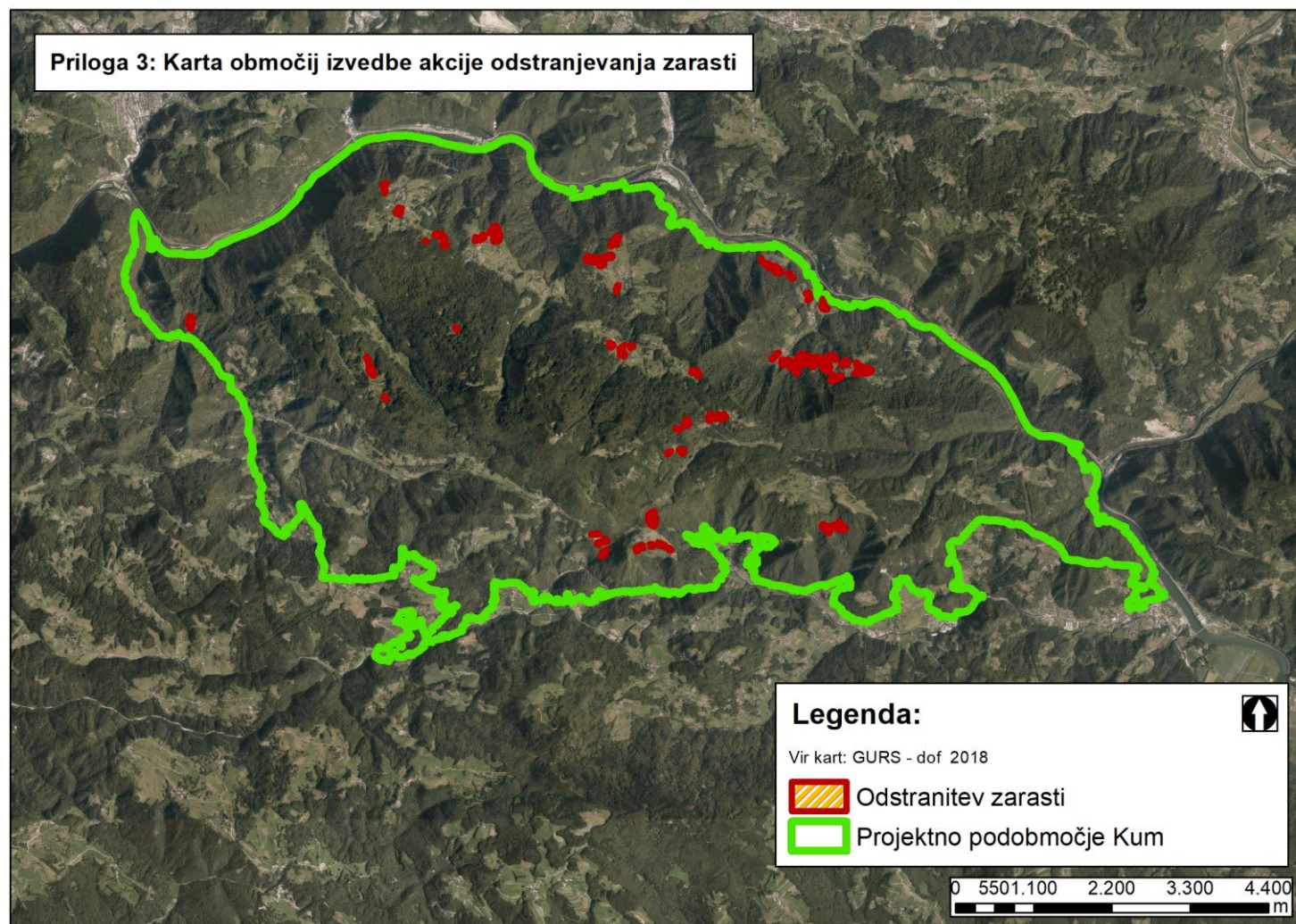

Priloga 2: Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem podobmočju Kum.

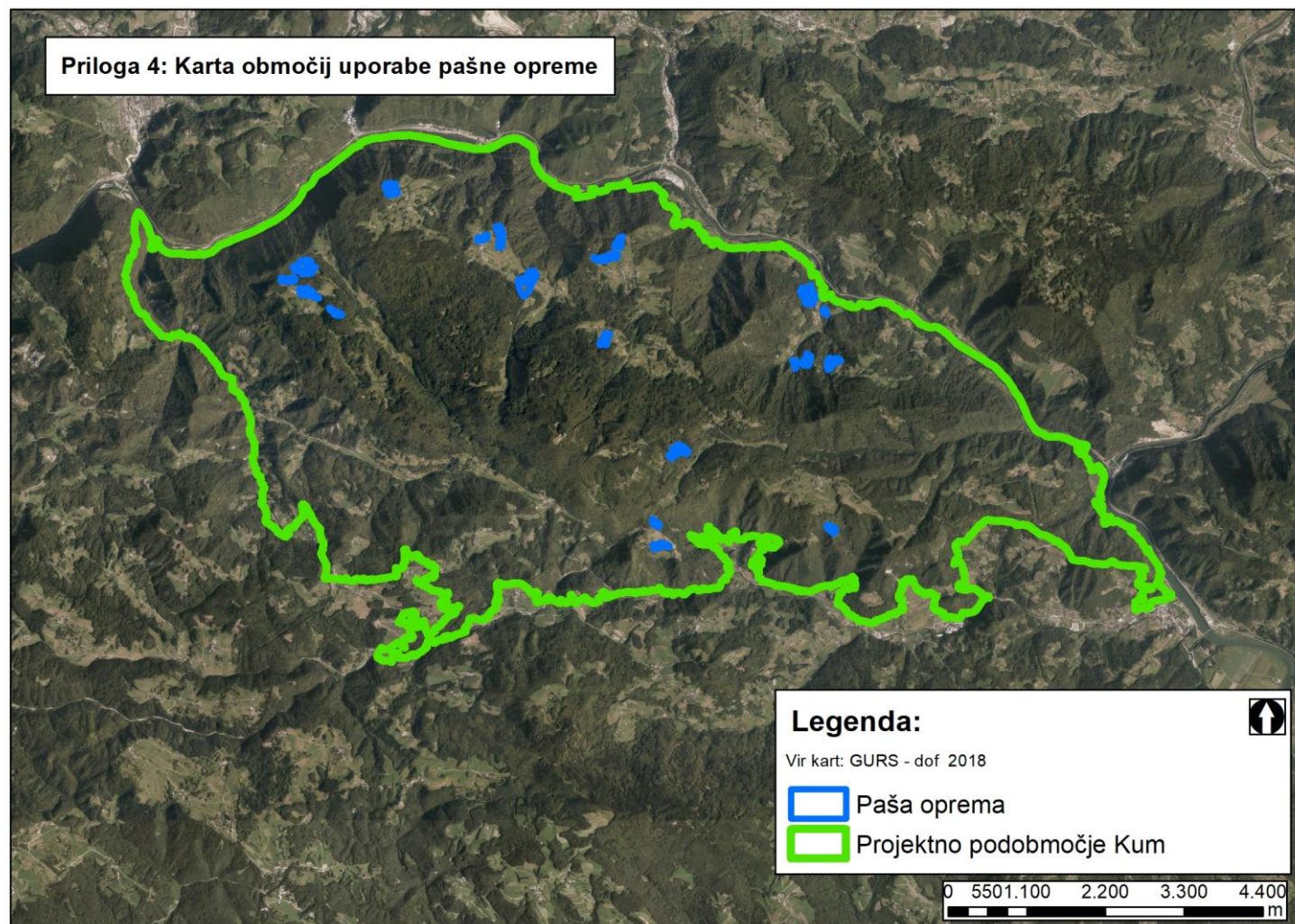

Priloga 3: Karta območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti.

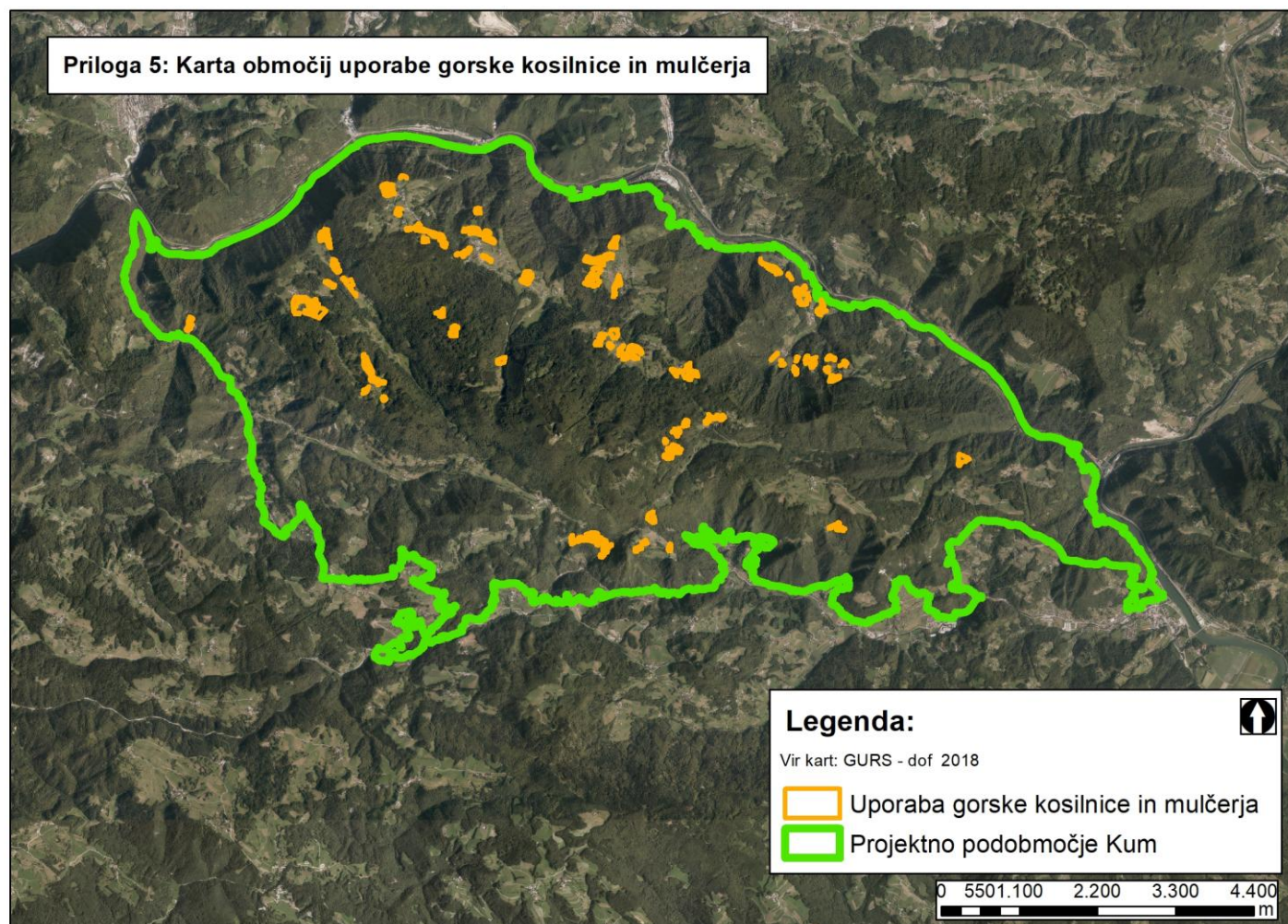

Priloga 4: Karta območij uporabe pašne opreme.

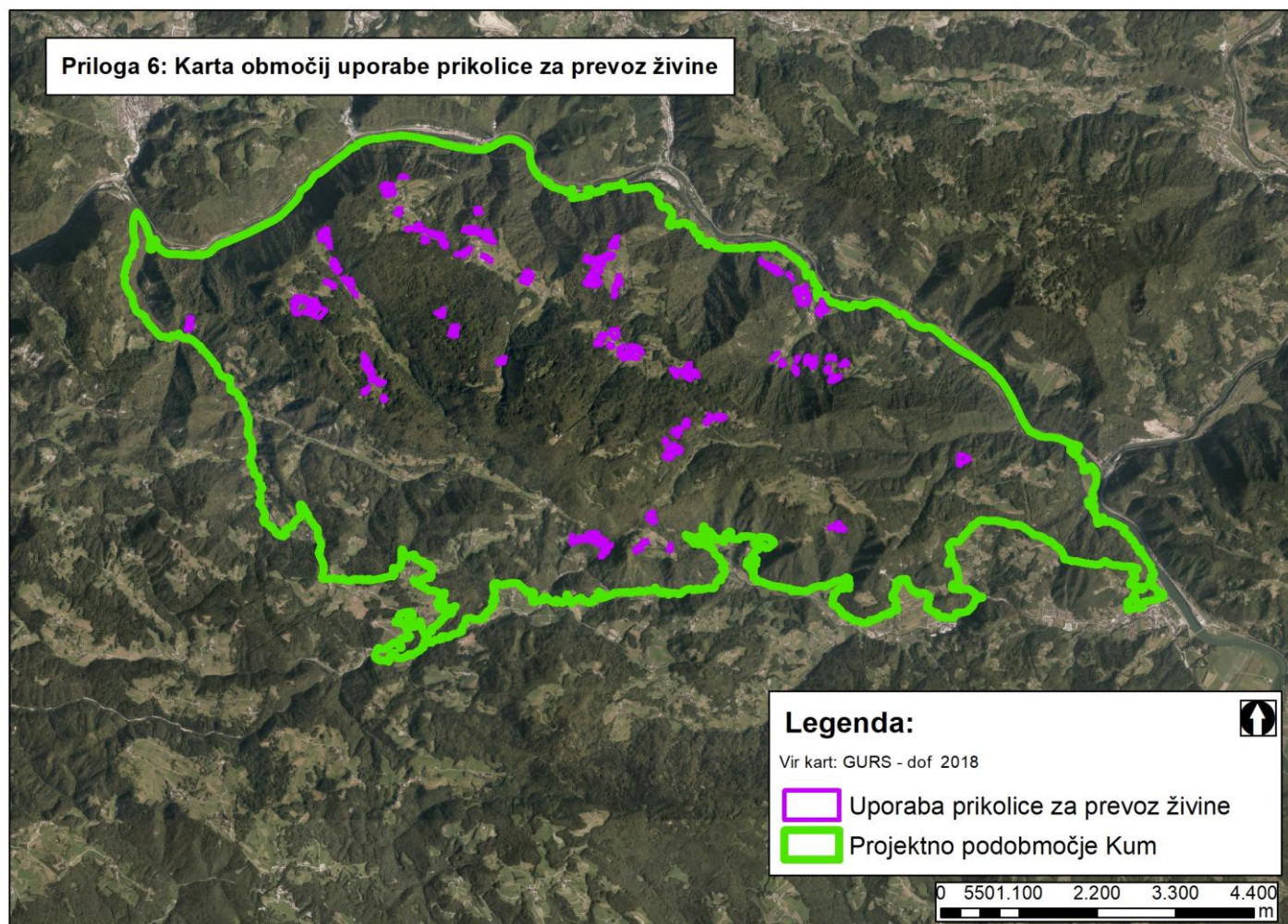

Priloga 5: Karta območij uporabe gorske kosilnice in mulčerja.

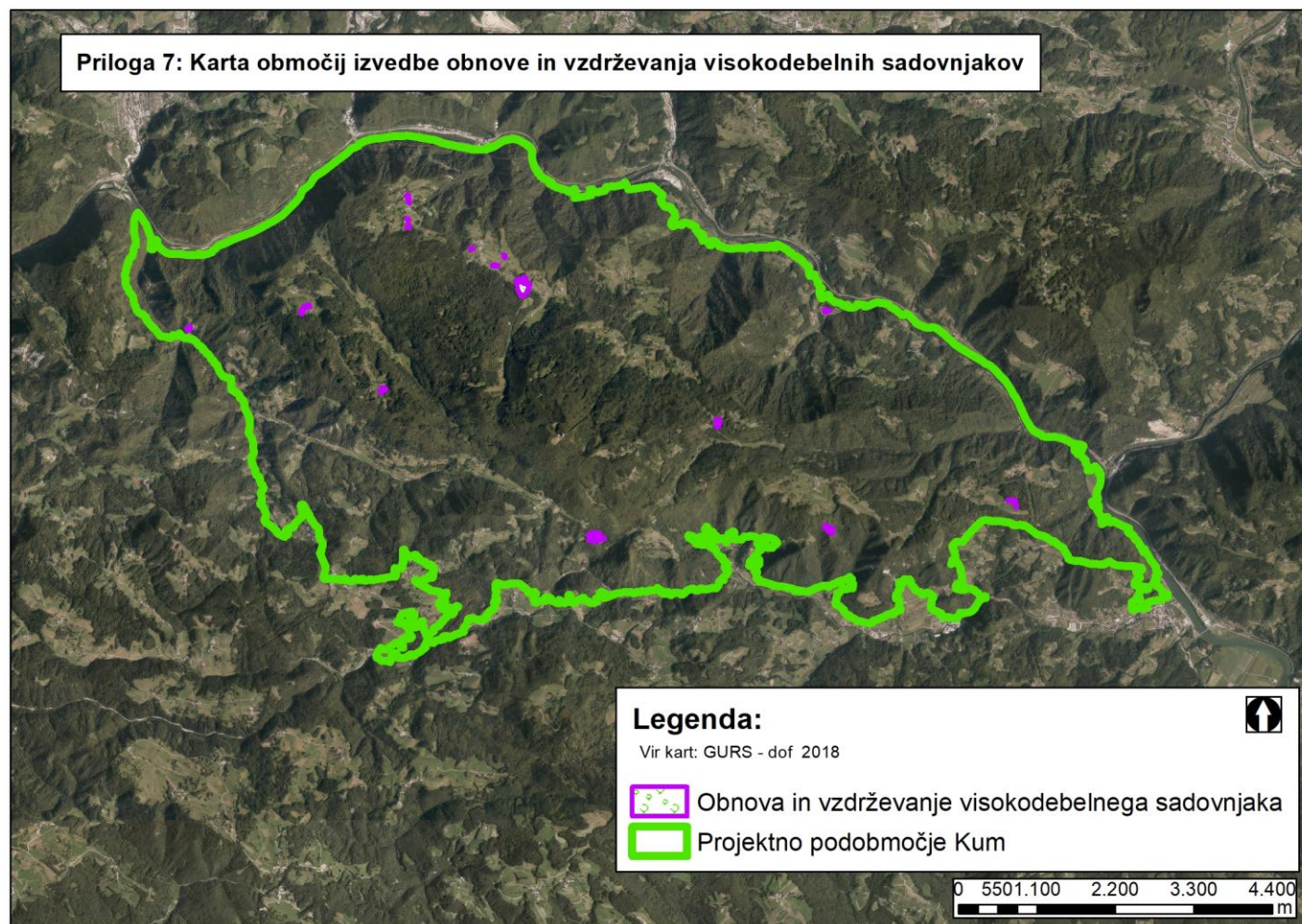

Priloga 6: Karta območij uporabe prikolice za prevoz živine.

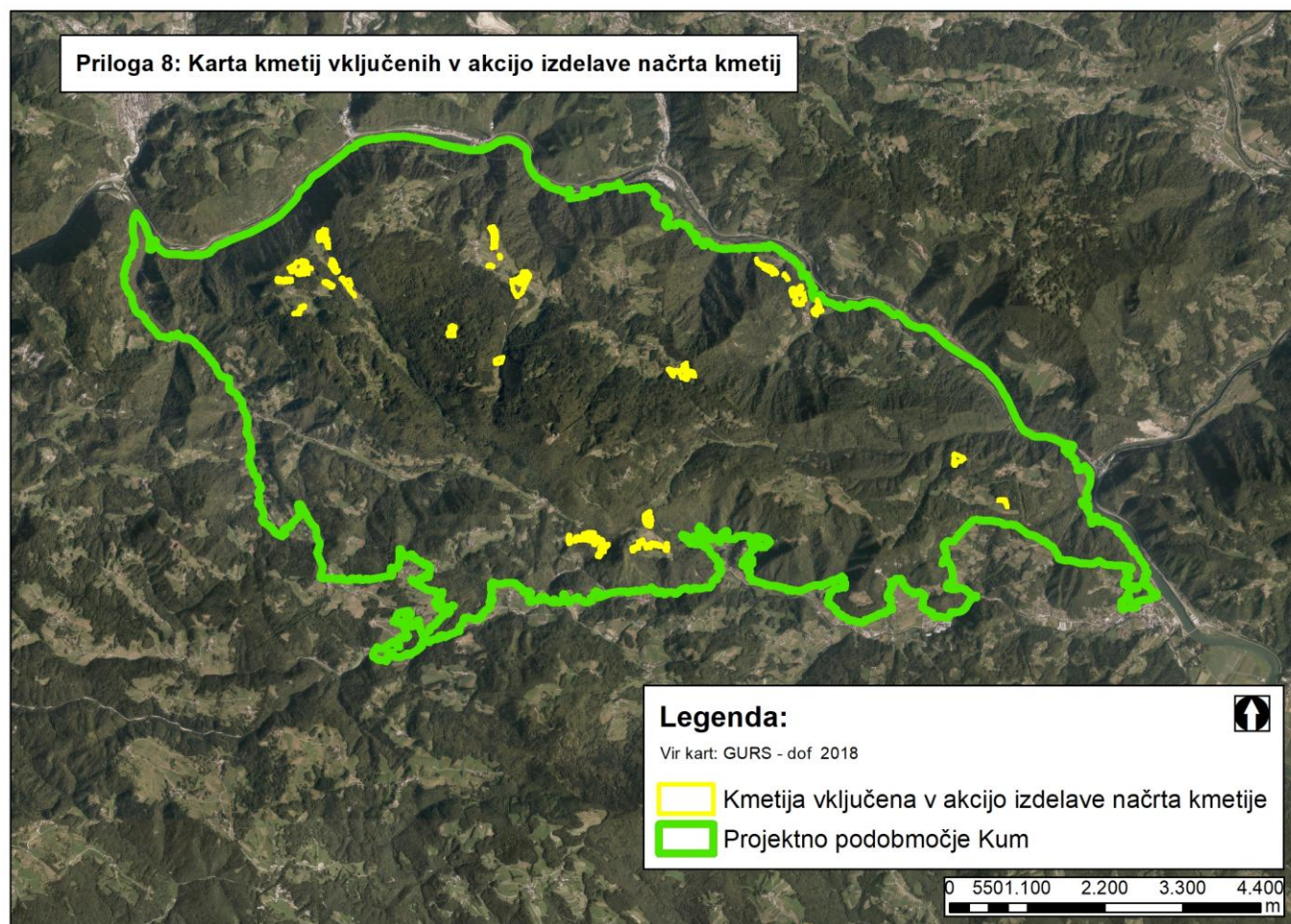

Priloga 7: Karta pregleda območij izvedbe obnove in vzdrževanja visokodebelnih sadovnjakov.

Priloga 8: Karta kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij.

Priloga 9: Karta prikaza območij zagotavljanja dolgoročnega upravljanja na projektnem podobmočju Kum.

